

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research)

เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาสำหรับชาวเขาของโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา ตามความคิดเห็นของครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษาเข้า-กะเหรี่ยง กลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการเก็บข้อมูลโดยให้ครูนิเทศก์ ครูผู้สอน ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง ส่วนนักศึกษาใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง และกำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา และประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 6 คน นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกต สภกการเรียน การสอน ลักษณะทั่วไป ที่ตั้งของศูนย์ การจัดห้องสมุด การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของชาวเขาลดลงจนงานบริการ และงานพัฒนาชุมชนภายในหมู่บ้าน รวมทั้งได้สัมภาษณ์ครู และนักศึกษาที่สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี บางคนอย่างไม่เป็นทางการเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกันของข้อมูล แล้วนำข้อมูลที่เป็นรายละเอียดส่วนตัวของนักศึกษามาคำนวณหาค่าร้อยละ (percent) สำหรับผู้บริหาร และครูซึ่งมีจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงนำเสนอตามจำนวนส่วนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวัง นำมาคำนวณหา มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ใช้การทดสอบค่าที (t-test) ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง และที่คาดหวังในกลุ่มของครูนิเทศก์และนักศึกษาสำหรับครูนิเทศก์ซึ่งมีเพียงคนเดียวได้นำมาเปรียบเทียบธรรมดา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูนิเทศก์ ครูผู้สอนและนักศึกษาของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา กลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย ศูนย์ในหมู่บ้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาบ้านแม่สวรรค์น้อย
2. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา บ้านแม่ริ้วป่าแก่
3. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา บ้านแม่สวรรค์หลวงเหนือ
4. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา บ้านขุน.
5. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนใจเขตภูเขา บ้านแม่สะลี
6. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา บ้านแม่สวรรค์หลวงใต้
7. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา บ้านแม่ริ้วน้อย
8. ศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา บ้านป่าจี้

หมู่บ้านทั้ง 8 นี้ เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงทั้งหมด และเป็นเขตปฏิบัติการของหน่วยพัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากจำนวนครูนิเทศก์ ครูผู้สอนและนักศึกษา ที่มีอยู่มีจำนวนไม่มาก ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาจากประชากรทั้งหมด ซึ่งมีจำนวนดังต่อไปนี้

ครูนิเทศก์	1	ท่าน
ครูผู้สอน	9	ท่าน
นักศึกษา	105	ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น เป็นเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงและสภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังในคำนำหลักสูตร การเรียนการสอน สื่อการสอน การวัดและประเมินผล การบริการชุมชนและพัฒนาชุมชนของศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา

กลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือข้อเสนอนะอื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพการให้การศึกษาแก่นักศึกษา โดยศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา

ขั้นตอนในการร่างแบบสอบถาม

1. ศึกษาประวัติความเป็นมาของโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาในคำนำต่อไปนี้

- วัตถุประสงค์ โครงสร้าง องค์ประกอบ และหลักสูตรประถมศึกษา เพื่อชุมชนในเขตภูเขา
- ข้อมูลเกี่ยวกับการให้การศึกษาซึ่งดำเนินการโดยศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาของกลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อย
- เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา

2. สร้างข้อกระทง จากหลักการ ทฤษฎี และข้อมูลซึ่งรวบรวมได้เกี่ยวกับโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา (ข้อ 1) โดยสร้างข้อกระทงแบบรายการสำรวจ (Check List) ขั้นตอนที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ที่ตอบข้อกระทงแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ในตอนที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง สภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังและคำถามปลายเปิดในตอนให้ผู้ตอบเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาตามโครงการศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขา

ขั้นตอนที่ใช้มาตราส่วนประเมินค่า จะให้นำหนักดังนี้

ก. มาตราส่วนประเมินค่าในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริง

- 4 = เป็นจริงอย่างยิ่ง
- 3 = เป็นจริง
- 2 = ไม่เป็นจริง
- 1 = ไม่เป็นจริงอย่างยิ่ง

ข. มาตรการส่วนประเมินค่าในค่านความคึกเห็นเกี่ยวกับสภาพการจกคิจกรรททาง การศีกษาที่คาคหวัง

- 4 = อยากให้เป็นไปอย่างยั้ง
 3 = อยากให้เป็นไป
 2 = ไม่อยากให้เป็นไป
 1 = ไม่อยากให้เป็นไปอย่างยั้ง

เหตุที่กำหนดคมาตราประมาณค่าเป็น 4 ช่วง เพื่อหลีกเลี่ยงการเลือกค่าคอบ "ปานกลาง" ของผู้คอบแบบสอบถาม

3. ทาคความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานคานการศีกษานอกระบบ โรงเรียนเป็นผู้คักคินว่าเหมาะสมตามจุดประสงค์ที่คองการจะศีกษา และมีความชค้เจน ครอบคลุมสิ่งที่คองการจะวัดหรือไมหากข้อกระทงใดที่ผู้คักคินจำนวน 2 ใน 3 เห็นว่าไม่ชค้เจน หรือไมเหมาะสมผู้วิจัยจะค้ค่นำมาปรบปรนงแก้ไชใหม่

4. ปรบปรนงแก้ไชถ้อยคำและเรียงลำดับคำถามให้เหมาะสม

5. ทคทดลองไช (try out) แบบสอบถามกับ ครูผู้สอนและนักศีกษาเข้ากะเหรียง จากศูนย์การศีกษาเพื่อชุมชนในเขตภูเขาคในหมู่บ้านห้วยน้ำจาง อำเภอสะเม็ง จังหวัคเชียงใหม่ จำนวน 10 คน ในการสื่อความหมายของข้อกระทงอ้กคั้งหนึ่งก่อนนำไปไชกับกลุ่มค้วอย่าง และหาค่า ความเที่ยง ของแบบสอบถาม โดยวิธีของ Cronbach ตามสูตร

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left(1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right)$$

- K = ค้าความคงที่ภายในที่ไชประมาณความเที่ยงของแบบสอบถาม
 $\sum S_1^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
 S_t^2 = ความแปรปรวนของแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีค่าสัมประสิทธิ์ของความเที่ยง ค้านสถานการเรียงการสอนที่เป็น จริง 0.815 ค้านสภาพการเรียงการสอนที่คาคหวัง 0.981

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อกับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จังหวัดลำปาง เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าไปเก็บข้อมูลจากศูนย์การศึกษาเพื่อชุมชนสำหรับ ชาวเขากลุ่มหมู่บ้านแม่สวรรค์น้อย ดังนั้นศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ จึงได้ทำ หนังสือแจ้งไปให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดแม่ฮ่องสอนทราบ เพื่อจัดเตรียมอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลครั้งนี้

การเข้าไปเก็บข้อมูลใช้เวลาทั้งสิ้นประมาณ 5 วัน โดยวันแรกคณะผู้วิจัยเก็บ ข้อมูลใน 2 หมู่บ้าน คือ บ้านแม่สวรรค์น้อย ซึ่งเป็นหมู่บ้านหลัก และบ้านป่าจี้เป็นบ้านบริวาร ซึ่งอยู่ใกล้บ้านหลักมากที่สุด หมู่บ้านนี้ไม่มีทางรถยนต์ ถนนเข้าหมู่บ้านเป็นทางเดินเท้าที่เล็กแคบ ขรุขระ ลากชัน และเป็นหมู่บ้านที่ตั้งอยู่ในหุบเขา ขณะที่เข้าไปเป็นเวลากลางคืน การเดินทางจึงต้องอาศัยเพียงแสงสว่างจากไฟฉาย ต้องใช้เวลาในการเดินทางประมาณ 40 นาที การเก็บข้อมูลในวันรุ่งขึ้นเป็นการเดินทางโดยรถยนต์ของศูนย์ ซึ่งพาไปส่งยังหมู่บ้านที่ใกล้ ที่สุด ต่อจากนั้นการเก็บข้อมูลในแต่ละหมู่บ้านใช้วิธีเดินเท้าทั้งสิ้น โดยอาศัยทางลัดที่ชาวเขาใช้กันอยู่ประจำผ่านไร่ข้าวบ้าง แปลงกะหล่ำบ้าง บางแห่งเป็นลำห้วยมีป่าไม้เขียวชะอุ่ม ทำให้คณะผู้วิจัยคลายเหนื่อยจากการเดินข้ามเขาได้บ้าง หมู่บ้านเหล่านี้ใช้เวลาเดินเท้า ประมาณครึ่งชั่วโมงถึง 45 นาที

ครูนิเทศก์และครูผู้สอนเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง สำหรับนักศึกษาใช้วิธี สัมภาษณ์โดยผู้ช่วยวิจัย ซึ่งเป็นชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาและ ประกาศนียบัตรวิชาชีพและได้รับการชี้แจงวิธีการสัมภาษณ์ตลอดจนทำความเข้าใจในแบบสอบถามเป็นอย่างดี นับเป็นความโชคดีของผู้วิจัยเป็นอย่างมาก เนื่องจากได้ผู้ช่วยวิจัยเป็น ชาวกะเหรี่ยง จึงทำให้ปัญหาเรื่องภาษาวัฒนธรรมหมดไป ชาวเขาเองให้ความไว้วางใจ และต้อนรับคณะวิจัยอย่างอบอุ่น ในการสัมภาษณ์ชาวเขาทำให้ได้รับรู้ปัญหาอื่น ๆ เช่นปัญหา เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เศรษฐกิจ ในหลายหมู่บ้านเราจึงต้องไปเยี่ยม และแจกยาแก่คนที่ เจ็บป่วย ส่วนใหญ่จะเป็นไข้ ปวดหัว ปวดท้อง ปัญหาค่านอนามัยนี้เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างมากปัญหาหนึ่งที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง ถ้าต้องการให้โครงการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตประชากรชาวเขามรรลุจุดประสงค์ตามที่มุ่งหวังไว้

วิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

1. แจกแจงความถี่ที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง แล้วเสนอข้อมูลในรูปร้อยละ เป็นตารางประกอบคำบรรยาย
2. หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความคิดเห็นตามสภาพการจักกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงและสภาพการจักกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังในกลุ่มของครูนิเทศก์-ครูผู้สอน และนักศึกษา
3. ทดสอบค่า t -test ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการจักกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังในกลุ่มของครูผู้สอนและนักศึกษา สำหรับครูนิเทศก์ ได้นำมาเปรียบเทียบกันโดยไม่มีการทดสอบ
4. นำค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นตามสภาพการจักกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงและที่คาดหวังระหว่างครูนิเทศก์ ครูผู้สอน และนักศึกษาเผ่าละเหรียญมาเปรียบเทียบกัน โดยทดสอบค่า t -test เฉพาะระหว่างกลุ่มของครูผู้สอนและนักศึกษา
5. นำเสนอค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นตามสภาพการจักกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นจริงและสภาพการจักกิจกรรมทางการศึกษาที่คาดหวังในแต่ละค่าน ถ้าค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง

1	-1.49	แสดงว่า ไม่เป็นจริงอย่างยิ่ง หรือไม่ต้องการให้เป็นไปอย่างยิ่ง
1.50-2.49		แสดงว่า ไม่เป็นจริง หรือไม่ต้องการให้เป็นไป
2.50-3.49		แสดงว่า เป็นจริง หรือต้องการให้เป็นไป
3.50-4.00		แสดงว่า เป็นจริงอย่างยิ่ง หรือต้องการให้เป็นไปอย่างยิ่ง